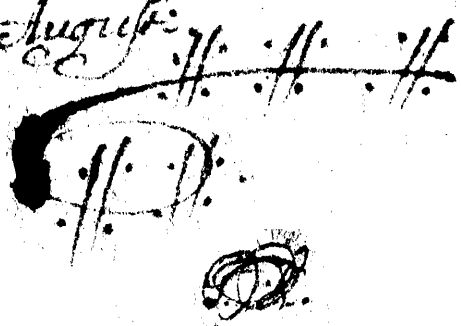

~~Handwritten scribble~~
Label No 1792 Die
Schugr.

~~Handwritten scribble~~

Pauli Kutsch

Deberz. 1792.

Handwritten signature or scribble

MAGYAR ORSZÁG

VERSEKBEŒ-VALO

RÓVID

LE-I R A S A,

MELLYET

AZ OSKOLAKBAN TANULO

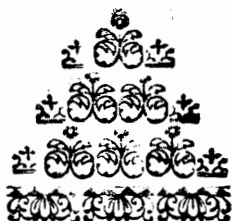
NEVEDÉKENY IFJÁTSKÁK

TANITTATÁSOKRA

SZ: NÉMETI PÁP ISTVÁN,

kendben szedett 's most má-
sodszor ki adott.

A FELSÖBBEKNEK
ENGEDELMEKBÖL.

NAGY K A R O L Y B A N;

nyomtat: SZ: N: P Á P I S T V Á N

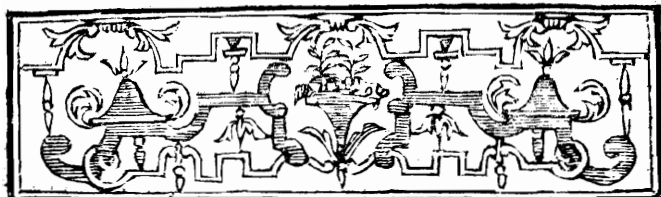
által. 1760-dik Észteendőben.

4. *Mós. 13. XIII. 38.* A' Földre,
a' mellyre küldöttél vala minket,
el-mentünk, *sőt azt meg-szemléltük*,
de az bizonyára téjjel és
mézzel folyó Föld.

2. *Mós. XX.* Tiszteljed Atyádat és
Anyádat, hogy hofzfú ideig él-
hefs azon a' Földön, a' mellyet a'
te JEHOVA Istened ad tenéked.

E' VILÁGNAK NÉGY

NEVEZETESB RESZEIRŐL.

E' Nagy roppant Világ oszol négy Réfzекrе:
Hires EUROPA okos Nemzetekre;
Ásia, Afrika, Pogányi rendekre,
Ámérika, száraz; 's Tengeres vizekre.

EUROPÁROL közönségesen.

EUROPÁT inkább lakják Keresztyének,
Meg ülték számtalan lakos Jövevények,
Ebben mennyi Ország, annyi sok Törvények
Vagynak, 's pénzrel telnek sok üres eifzények.

EUROPA egy Szüz-Leánynak formájában adatik elő A' GEOGRAPHUSOKTOL.

A' Geografusok egy Szüz formájára,
EUROPÁT lirták gyémánt óltátara:
Veg Portugalliát nyomták homlokára,
Szep Spanyol Országot fényes ortzájára;
Arany almás melyén Frantziák 's a' nyakán;
Németek, Lengyelek szep kartsú derekán,
A' Magyarok pedig fellyül jobb-ágyekán,
Múlatnak Törökök e' Szüznek hátúljan.

Jobbo

Jobb kezen Olaszok, balon Britannusok,
Tántzolnak soafele Nemzetek: Anglusok;
Ket hónalyja alatt Belgák, Helvetusok
Szorongnak, mivel ott fokak a' lakosok;

Három Ország ült fel terde kalátsára:
Dánia, Svétzia, és Norvég határa,
Muszkak szoknyájára ragadtak 's lábára,
Ne rágits e' Szüzön; jutsz Magyar Országgra.

MAGYAR ORSZÁGRÓL *közönségesen*

Én is hát e' Szüzhez közelebb vonúlok,
A' jobb vékonyához ha engedni nyúlok,
Kedves laktunk földét vizgálni indulok,
Meg látván ezt, osztán többekre fordúlok.

MAGYAR ORSZÁG *nitsoda Országokkal határos.*

Lengyel Ország erre Északi rtszről dül;
Austria pedig Napnyélszet felül;
Az Adriaticum tenger Delelől kerül;
's fekete tengerre Napkeletről kerül.

MAGYAR ORSZÁGNAK *nevezetesebb Folyó-vizei, álló; sét ki-jolyó Tavairol.*

Magyar Ország bővös nagy Folyó vizekkel:
Balaton, Fertő Tók, 's más fok ezerekkel:
Dráva, Mura, Rába, Raabtas tók erekkel,
Mellyekből halakat hordhatiz szekerekkel.

Duna

Duna, Tisza, Nyitra, Garan, Ipoly és Vág,
Tártza, Hernyád, Sajó, Ung 's másokkal Nagy ág,
Bodrog, Zagyva, Szamos, Kraszna is a' mint hág,
'S Maros, Brettyó, Temes, Kőrös Tiszába vág.

MAGYAR ORSZÁG

*Régenten mitsoda nevezetes Ré-
szekre osztatott fel.*

Régen virágiában míg volt: Pannónia,
Erdély, Croatia, 's vele Slavonia,
Dálmátzia. Moldva, Bulgár, 's Románia,
Egy volt Valachia, Servia 's Bosznia.

MAGYAR ORSZÁG

mostani nagyobb Reszekre v: felosztás.

Most harom nagyobb részt foglal bé hatara,
Egyike Dunán túl, másik a' Dunára,
Fekszik a' harmadik innen a' Tiszára,
Igy telik negyvenhat Vármegyék számára.

I. *A' Dunán innenváló Rész,*
a' mellyben vagynak:

I. POSON VÁRMEGYE.

Most minémű rendben a' Vármegyék vagynak,
POSON Vármegyének elsőset hagynak:
Pozson, Szent györgy, Bazing fok bolts feju agynak,
Helyt ad Vereskő, Szent, Modor, Szombat-
(Nagynak.)

TRENTSÉN Vármegyében van Trentsén, Nov^a,
Betzkő, Ujhely, Ugrotz, Posztós-Műv Pokova^a
Hever földén széllyel fok jófele kova,

Mellyből szikrát hány Thót patkós lábó Lova.

NYITRA Vármegyében esik Nyitra, Galgótz,
Szakóltza, Szerda-hely, Ghymes, Ujhely, Bajnótz,
Leopóld vára hol, el két fok gyapjú 's kótz,
A' ruhátlan testet fedi szűtt szűr, darótz.

Tovább következik **ÁRVA** kis Vármegye,
Kinek szántó földje nints annyi mint hegye,
Azért is szűk Nyárban mind szunyogja 's legye,
Búzája sem terem hogy azt tisztán egye.

Ótódzör az Utat hogyha tovább méred:

TUROTZ Vármegyében: Túrótz, Pronát éred,
Sklabinya Béla, Nész Pal, Szent Mártont esméred,
Stubnya ferdőjében hevitheted véred.

LIPTO Vármegyét érsz ne tágits e' végen,
Rózemberga, Liptó-Ujvár niats hévségen,
Szent Miklós, Szent Iván, kap szép Feleségen,
Liptscha Arany bánya hol bé omlott régen.

SZEPES Vármegye-is Északra tétetett,
Késmárk, Szepes, Lötse, Várally hol helyhetett,
Igló Szomólnakkal ki nem rekefztetett,
Tizenhárom Város zálogban vettetett.

SÁROS Vármegyében vagyon Bártfa, Sáros,
Kis-Szeben, Eperjes, Sóvár, Kapuváros,
Makovitz, és Sebes holott minden árros,
Melly beteg erszénynek igen nagyon káros.

UNGVÁR Vármegyében bő bort te ne keress,
Ha szomjuzol innya ros pálinkát szeress,
Palótz, Vinaán, Ungvárt ha jársz patkóé veress
Lovadra; kő-vánkost hogy fejedre ne vess.

MÁRAMAROSSAL tiz Vármegyére telik,
Mellynek hírét öt kis Városok nevelik:
Sziget, Ur-mező, Visk, Tétső, Hufzt emelik;
S' Hegyeiből a' fok kő-sót szegdegelik. **BE.**

BEREG Vármegyere fordúlj hol Munkátson,
 Tsudálkozhatsz szélyel fok azfzony Takátson,
 Beregfász, Váriban, Kalfzonon a' rátson,
 Hol az asfalt szilvát ott éri Karátson.

Siefs hamar menni **ZFMPLÉN** Vármegyére:
 Zemplén, Sáros-Patak, Tokaj, Mád hegyere;
 Tartzal, Tállya, hires jó borok tövére,
 Hol egy átalag bor majd egy ember bére.

ABAUJ Vármegyét ha jól meg-visgárod:
 Kassa, Szentz, Kegéztzel Nagy-Idát számlárod,
 Szántót, Szeptit, Göntzöt, Bodóköt találod,
 Szikfzót, 's álmélkodva hegyeit tsudárod.

Fordúlj alább **BOR SOD** Vármegyét nézd körül,
 Mint a' Tifza vize folytában tekerül,
 Hol Borsod, Keresztúr 's Onod szélyel terül,
 'S a' Miskóltzi borban fok kantsó meg merül.

SZOLNOK Vármegyével együt vagyon **HEVES**,
 Hol Szarvaskő, Gyöngyös, Eger hires neves,
 Hatvan, **JÁSZSÁG**, **KUNSÁG** búzája is bőves,
 Szólnok; Mátrán bort lelsz, mert szőlője leves.

Szegeletre **BODROG** Vármegye tétetett,
 Holott Szeged, Szénta, és Bodrog helyhetett,
 Palánkával, Futak, Titúl épitterett,
 Hol a' Tifza vize, Dunában eredett.

Fekütt **BATS** Vármegye a' Duna hofzfára,
 Jo egynéhány Helység szállott a' partyára,
 Hol a' röbbek között találisz: Báts 's Bájára,
 'S az most számosúlló Baja Városára

El ne hadd e' tájon hires Péter Várát
 'S Zombort; kik ez Százban szabatságok árrát
 Le tették; 's odébb nézd Kárlóvitz határát,
 Kinek ihadd borát; mert nem vallod kárát.

Nagy hírű PEST, PILIS, SOLT Vármegye egy test:
Buda, Szentendrő, Vácz, Szódfalu, Tseppel, Pest!
A' jó veres bortól hol meg vidúl fok rest,
Meleg feredőben kiket ér hajnal 's est,

Szigetben Rátzkevi, Makád, kívül van Sólt,
Tzegled, Kőrös, Dömsöd, miolta vagyon 's vólt,
Ketskemét, sörével fok eh torkot meg ólt,
Tas, Vetse, Kis-Kunság kenyere egy jó fólt.

A' Pesti szék terjed épen Kalorsáig,
Kit az Ersek-ég bir régtőlfogva máig,
Patatic épite Hajossát hóltáig,
Ki most őket lakja; birja jobb fország,

NOGRAD Vármegyében menj faradt vagy noha,
Irt Fülel, Gáts, Bujak bé fedre zöld inoha,
Nógrád, Lofontz, Szétsén, Gyarmat és Páfztoha,
Hol eddig az Anya még nem vólt moltoha.

BARS Vármegyét szemed ha látni kívánja,
Ujítja: Bars, Léva, Kőrmőtz és Uj bánya,
Szentbenedek, Vrebelyt Zsitva elől hánnya,
Ez huszadik tovább menj senki nem bánnya.

ZOLYOM Vármegyét érsz jó útra akadván:
Hol Zólyom, Korpona, Liptse, vig leszsz Radván,
Besztertzé' Breznyó Bányát hozzá adván,
Király meg nem szükül ezek meg maradván.

Tellyes hegyekkel HONT Vármegye határa:
Hol van Rima Szombat, találhatsz szitára,
Osgyan, Deregely és Tsábrág O Várára,
Selmetz, Baka, Béla, Aranyos bányára.

GÖMÖR Vármegyében ha kik el-mehetnek,
Mivel Lovak sártól lassan ügethetnek,
Ebben épült Murány, Gömör, Rosnyó, Tsetnek,
Jólsva, Pelsőtz, Rátkon fok vasat vehetnek.

Már TORNÁ Vármegyét végre a' mint járom:
 Torna, Szendrő, Szádvár fordul elő harom,
 Fel 's alá járásban talám lesz is károm;
 Azért e' refzetskét én-is csak bé-zárom.

II. *A' Tiszán innét-való Rész,*
a' mellyben vagynak:

I. **TEMES VÁRMEGYE V. BÁNÁTSÁG.**

Második részére Országunknak térek,
 Tiszán innen szállok talám ha meg-férek,
 Le-írom mint lehet valamire érek,
 Kegyes Olvasótól engedelmet kérek:

TÖMÖSVÁR, Vármegye vagy Bánátus széle,
 Tömösvár, Orsova, Ujpalánka véle,
 Káránfebes, Pantsov hol Nemzet sokféle:
 Török 's Magyar kardnak sokszor tsorbúlt éle.

TSANAD Vármegyét egy helyből-is ki látod,
 Hol Tsanádor, Makót ha el nem bortsátod,
 Rátzok közzül leszzen egy vagy két barátod,
 Jó tűzelő fával terhelhered hátod.

Itt ARÁD, ZARANDDAL ódalaslag marad:
 Boros-jenő, Zaránd, Sólyom, Lippa, Arad:
 Pétska, Világos-várt, Méneft ha el járod,
 Jó borral önrözhedd torkod ha meg szárad.

BÉKÉS Vármegyét is majd fel járdogálom:
 Gyula, Békés, Tartsa, Gyarmat és Szeghalom,
 Határin midőn át Isteni hatalom
 Vagyon Búza, Arpa, fok Kőles 's Zab halom.

Fordúla előmben már TSONGRAD Vármegye,
 Ebben Tsongrád, Szentes; Vásárhely jó megye,
 Fel-hizik pusztáin sovány Sőre szegye,
 Magyar 's Német begye nő, tsak vegye, 's egye.

BIHAR Vármegyén ki egy fordúlást térszen,
 Nagy várada, Püspöki, Bihar, Szent-jób lészzen,
 Diószeg, Székelyhid, Margita e' részen;
 Jó fejér-bor várja szomjú torkát készen.

Erre énekelget szántóka 's patsirta,
 Léta és Deretske, Kaba itt helyt írta,
 Debretzen már régen magát külön írta;
 Zöld Palástyát eddig hol Oskola birta.

SZABOLTS Varmegye-is Nyirséggel itt forog;
 Kisvárda Kállóval, Szabolts vizzel tsorog,
 Bátor; Hajdu Város: Nánás, Polgárd, Dorog,
 Szoboszló, Bószörmény, Hadház, Pirts nyomorog.

UGOTSA Vármegyén épült Kankó Vára,
 Tur-Terebes, Szőlős, Halmi, Ugotsára,
 Mehetsz innét; hol jutsz elég gyümöls-fára,
 Hogy ha ásitozol szilvára 's almára.

Nézd el már helyeit SZATMAR Vármegyének;
 Szatmár, Károly, Megyes, Nagy-bánya hegyének,
 Tsudálhadd nemeit aknai értzenek,
 Arany 's Űst-pénzt verő számtalan művének.

Betsüld Etsed táját bővös halairól;
 Erdődöt; Békéket kedves borairól;
 Ezeknek határit maktermő-fáiról;
 Oláhos Lakosit vidám tántzairól.

KRASZNA, Közép Szólnok Vármegyét találod;
 Menj Somlyó 's Hadadba hogyha nem fajnállod,
 Zilaj, Krasznan lovát végy ha pénz van nálad,
 Ezen Vármegyéket hamar meg-izámlalod.

III. *A' Dunán túl-való Rész,*
a' mellyben vagynak:

I. **MOSON VÁRMEGYE.**

Mégyek Országunknak harmadik Részére,
 Miképen Vármegyék a' Duna mentére,
 Hajolnak 's kerülnek Styria szélére,
 Ezeknek vigyázok mint lehet rendére.

MOSON Vármegyén leszfz első uton a' for:
 Hol Moson, Orosvár, Kóptsin, Ovár jókor
 Elől-fordúl; hol jó a' Sopronyi ô-bor,
 Kitől a' Lakos-nép Magyar nyelvet sodor.

Fred GYŐR Vármegye alább egy kevéffel,
 Hol épült Győr vára erős keritéffel,
 Tsefneg vár 's Szent Márton jeles hegy 's tetéffel,
 Koronzó hires lón Kurutz veretéffel.

KOMAROM Vármegye Dunán által hata,
 Itt Komárom, hol még nem nyert Török tsata,
 Tsalló kőz; Aranyos, kívül esik Tata,
 Mellyet Theodárus Olasz fundáltata.

ESZTERGOM Vármegye következik immár,
 Hol Demes Esztergom esik 's Érsek Ujvár,
 Magyar, Thót, Németet kerületi bé-záz,
 Kikre talál a' ki ebben fel 's alá jár.

Menj alább érkezel TOLNA Vármegyében,
 Tólna, Simon-tornya, Sárvize mentében,
 Találfz Földvár, Szekszárd, Debáta helyében,
 Hol a' jófele bor út ember fejében.

BARANYA Vármegye Országunknak farka,
 Siklósban, Harsányban, elég bő a' szarka,
 Péts, Szeged, Nagy-falu, sok Nemzettel tarka,
 Mohats hol el-lankadt kardon Magyar marka.

SOMOGY Vármegye is itt egyet tekerül,
A Balatom mellett Devetsérrre kerül:

Komárom Hid-véggel, más több helyeket szül,
Holott Somogy Vára egy magas hegyen ül.

Fordúlj tovább **FEJÉR** Vármegye szélére,
Tsókakó, **Fejérvár** Országunk fejére,
Pátka, **Pázmánd**, **Pákozd**, **Vértés** erdejére,
Azután juthatsz ez Vármegye végére.

VESZPRÉM Vármegyének a' ki hírét hallja,
 Itt **Veszprémet** Pápit főknék tapasztalja,
Peremartont, **Vásont**, **fijainak** vallja,
Nem tész difficultást benne **Eger** allja.

SZALA Vármegyének itt egyik oldala,
Kanisa, **Egerszeg**, **Zványi Thóvár** fala,
Serény Vár és **Szent Gróth**; hol folyó viz **Szala**,
Sok jó Helységet magához foglala.

Felgyebb menő utat már **VAS** Vármegye vár:
Pinka-feld, **Szombat hely**. **Kőszeg**. **Német Uivár**;
Szent Gothárd, **Mogyorókerék**, **Körmönd**. **Sárvár**,
Léka. **János háza**, **Dömölk**, **Tsó**, **Eőr**'s **Vas vár**.

SOPRON Vármegyébe innét már az út tér,
Hol Sopron, **Kis marton**, **Kapuvár**, **Nemeskér**,
Rufzt és **Rába** közre tovább ki utat mér,
Juthat, 's mind ezekben **azután** véget ér.

V E G E.

Hogy ezen I leveletske is üressen ne maradjon; 'sa' nevedékeny IFJÁTSKÁK is még gyenge korokban edes HAZANK Országoló KIRALYI' neveiket; sőt kik, mikor, hány Esztendeig viselték legyen Szent Koronánkat elméjekben bé nyomhatnák; tetszett egy bizonyos Könyvből b. e. Apostoli Királyink Neveiket ide e' rendben fel jegyezni:
 Országfők' A' Királyok' Nevei. Országfők' kezdete. Esztendeji.

1000.	1. Sz. István I. Keresztyén Király.	38.
1028.	2. Péter az Országból kiverettetett	2.
1043.	3. Aba, Péter; ismét visszafogadt:	2.
1046.	4. I. András.	15.
1061.	5. I. Béla.	3.
1063.	6. Sz. Salamon.	11.
1074.	7. I. Geiza.	3.
1077.	8. Sz. László.	18.
1096.	9. Colomannus vagy Cálmán.	19.
1115.	10. II. István.	18.
1132.	11. II. Béla.	10.
1141.	12. II. Geiza.	20.
1161.	13. III István.	12.
1172.	14. II. László.	Hónap. 6.
1172.	15. IV István.	Hónap. 5.
1174.	16. III. Béla.	23.
1196.	17. Imre.	8.
1204.	18. III László.	Hónap. 6.
1205.	19. II. András: híres Privilegiomiról	30.
1235.	20. IV. Béla.	25.
1270.	21. V. István.	2.
1272.	22. IV. László.	8.
1292.	23. III. András.	11.
1301.	24. Wentzel.	4.

1305.	25. Bavariából való Othó. le-tétetett a' Kiralyságból.	1.
1310.	26 Robert Káloy.	32.
1324.	27. Nagy Lajos.	40.
1382.	28. Mária.	2.
1382.	29 II. Károly. Hónap.	3.
1387.	30 Sigmond egyszersmind Tsászár	51.
1438.	31. I. Ausztriai Albert, Tsászár.	2.
1440.	32. I. U. Ladislaus v. I. Lengy: László:	4.
1444.	33. Corvinus János.	8.
1452.	34. V. László.	6.
1458.	35. Corvinus Mátyás	32.
1490.	36. II. U. Ladislaus v. Lengy: László.	26.
1516.	37. II. Lajos Mohátsnál el-efetett's a' Törökök Budát el-vetették.	10.
1526.	38. Zepolya János I. Ferdinándda: uralkodott.	14.
1540.	39 I. Ferdinánd Tsászár csak maga uralkodott Zepolya halála után	24.
1564.	40. II. Maximilián Tsászár.	12.
1576.	41. II. Rudolf Tsászár.	32.
1608.	42. Mátyás Tsászár.	10.
1618.	43. II. Ferdinánd Tsászár.	19.
1637.	44. III. Ferdinánd Tsászár.	20.
1657.	45. Leopoldus Tsászár a' ki a' Törö köket kezdette kiverni az Ország 1683. szállott a' Török Bets alá.	48.
1705.	46. Josef Tsászár.	6.
1712.	47. III. Károly, a' ki VI. Károly Tsá- szár e' verteki a' Tör. az Országból.	28.
1741.	48. Mária Theresia mai ditsőségelen ország- ló Királyunk, kit is az Ur Isten eltessen's Országot Nemzetsegről Nemzetsegre terjeizze forró indulatomból kívánom.	